

ETNOGRAFIE ȘI ARHEOLOGIE: SPAȚIU TRADIȚIONAL, ELEMENTE RITUALE ȘI PROCESE METALURGICE

ORGANIZAREA INTERIORULUI CASEI TRADIȚIONALE ȚĂRĂNEȘTI DIN CÂMPIA OLTENIEI

Anca CEAUȘESCU*

Abstract The interior organization of a traditional peasant's dwelling was made in a tight connection with the plan and the dimension of the house. The number and the functions of the rooms determine the content and the way in which the component elements are distributed. The interior of the peasant's house gathers different categories of objects with a functional and decoration character. Therefore, it is constituted in an essential component of the popular civilization. The most important element, through its signification, use and architecture is the fireplace. The beds, the cupboards for the dishes or food, the table, the chairs, the wooden or metal stands and other items represent the furniture, specific for the interior of a traditional peasant's house from Oltenia.

Key words: Oltenia Field, traditional house, the interior of a house, furniture.

Resumé : L'organisation de l'intérieur de la maison paysanne traditionnelle a été faite en étroite connexion avec le plan et la taille de la maison. Le nombre des chambres et des fonctions déterminent le contenu et la façon dont il est distribué dans les pièces. L'intérieur de la maison rassemble différentes catégories d'objets à caractère fonctionnel et décoratif. Il constitue une composante essentielle de la civilisation populaire. C'est pourquoi il représente un élément essentiel de la civilisation populaire. L'élément le plus important par son importance, utilité et architecture est l'âtre. Lits, armoires pour pots ou aliments, table, chaises, d'autres objets en bois ou métal composent le meublier traditionnel, spécifique pour tout intérieur de maison paysan en Olténie.

Mots clés: Plaine d'Olténie, maison paysanne, intérieur, meubles.

În Câmpia Olteniei, planurile caselor tradiționale cele mai răspândite în secolul al XIX-lea cuprind două încăperi (tindă și odaia de locuit) sau trei (tindă,

---

* CS III dr., Academia Română, Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu Ploșor”, Craiova. E-mail: anaceausescu@yahoo.com

odaia de locuit și odaia curată). Indiferent de numărul încăperilor, casa are o prispă, care ocupă toată latura din față sau numai o parte din aceasta. Pentru perioadele mai vechi, locuința țărănească din sudul Olteniei se prezintă unitară. Diversificarea planurilor s-a petrecut la mijlocul secolului al XX-lea, odată cu schimbările social-economice care au avut loc. Locuințele noi au mai multe încăperi, cu funcționalități specifice, impuse de gradul de civilizație și condițiile de confort.

Evoluția structurii spațiale a locuinței are un cuvânt hotărâtor în ceea ce privește *organizarea interiorului* acesteia. Numărul și funcțiile încăperilor determină conținutul și modul în care sunt repartizate piesele componente, atât cele cu caracter funcțional, cât și cele de ordin decorativ.

În cadrul său, interiorul locuinței țărănești reunește diverse categorii de obiecte cu caracter funcțional și de decor, constituindu-se, astfel, într-o componentă esențială a civilizației populare. Conceperea și modul lui de organizare reflectă, pe de o parte, condițiile social-economice și istorice în care s-a dezvoltat, iar, pe de altă parte, nivelul material, spiritual și cultural al familiei.

Alături de starea economică a populației și ocupațiile practicate de aceasta, un factor important care și-a pus amprenta asupra organizării interiorului a fost mediul natural. Dotarea locuinței în zonele de câmpie, cu climă caldă, diferă de cea din zonele montane, unde climatul este mai răcoros. Ne referim, mai ales, la sistemul de încălzire și țesăturile de interior. Între natură și locuință se naște o legătură atât de puternică, încât, după cum menționează Edgar Papu, în lucrarea *Tipul creativ românesc*, arhitectura interiorului unei case ne afundă cu toate simțurile în natură:

Pe plan olfactiv, de la mirosul de brad al apei din cofă, până la acela al lânii de oi și la izul îmbătător al busuiocului, al sulfinei și al merelor, natura intră iarăși în locuință. În sfârșit, invazia chilimurilor, a velințelor, a maramelor au același efect de ansamblu, alcătuit dintr-o însumare de mărunte unități cromatice, ca și ale unei fânețe înțesate de flori, recheamă în interior prezența cadrului natural¹.

În studierea arhitecturii interiorului, descrierea trăsăturilor tradiționale se face cu mare dificultate. Cea mai mare parte a obiectelor de interior de altădată au fost supuse vicisitudinilor vremii. Prea puține s-au mai păstrat, iar documentele istorice sunt insuficiente și nu foarte clare pentru a se putea face o cercetare complexă a interiorului locuinței țărănești pe o perioadă mai îndepărtată de secolul al XVIII-lea.

Interiorul locuinței tradiționale din secolele XVIII-XIX are o structură unitară în întreaga Câmpie a Olteniei, manifestată în destinația încăperilor, sistemele de încălzit și preparare a hranei, piesele de mobilier, în decorație. Însă, modul de amenajare a pieselor de interior, îmbinarea lor cu alte piese, în special de ordin decorativ, au determinat diferențieri, în funcție de starea economică și socială a populației, nivelul ocupațional și legăturile dintre mediile rural și urban.

---

¹ Edgar Papu, *Tipul creativ românesc în context universal*, în: Edgar Papu „Arta și umanul”, București, Editura Meridiane, 1974, p. 71.

În sudul Olteniei, interiorul casei tradiționale se caracterizează prin simplitate și are un aspect mai sobru, situație specifică, de altfel, pentru întreaga regiune istorică, dar și pentru Muntenia și Dobrogea, zone în care structura interiorului s-a menținut identică cu cea a bordeiului mult timp. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului următor, în arealul studiat de noi s-a trecut de la casa îngropată sau semiîngropată, la casa deasupra solului. Structura interiorului a rămas identică cu cea a bordeiului. În schimb, în ceea ce privește decorația, s-au înregistrat modificări imediate.

Întotdeauna omul a fost preocupat de amenajarea spațiului de locuit. Multă vreme restrâns, spațiul a fost organizat astfel încât să răspundă cât mai bine necesităților practice, în primul rând celor de pregătire a hranei și de prelucrare a diferitelor materii prime, dar și cerințelor estetice.

Organizarea interiorului locuinței țărănești s-a făcut, după cum spuneam, în strânsă legătură cu planul și dimensiunea casei. Pentru casa cu două încăperi (tindă și cameră de locuit) a existat, în întreaga regiune, o modalitate fixă de amplasare a mobilierului (sisteme de încălzit, paturi, lavițe, dulapuri, colțare etc.). Asocierea puținelor piese se face pe baza unei formule constante, de un caracter stereotip, situație menținută până la începutul secolului al XX-lea². Se remarcă o amplasare a mobilierului de jur-împrejurul pereților, formând o compoziție pe sectoare. Există, așadar, patru centre de greutate, repartizate pe fiecare colț al încăperii.

Interiorul încăperii originale, „la vatră”, are o structură specifică întregii Câmpii Române. Elementul cel mai important, prin semnificație, utilitate și arhitectură este *vatra*. Locul inițial al acesteia a fost mai către mijlocul încăperii, așa cum o dovedesc săpăturile arheologice³. În unele locuințe hallstattiene descoperite la Ghidici, respectiv locuința hallstattiană nr. 7 din cadrul așezării Balta Tarova I, s-a constatat că *vatra* focului era construită în mijlocul camerei, direct pe nisip, având o formă circulară:

Vatra, de formă circulară, se afla, aproximativ, în centrul ei (locuinței n.n.) și avea diametrul de 1 m. ... Vatra era cu aproximativ 0,20 m mai ridicată față de podea și avea o bordură înaltă de 6 cm; în jurul ei s-a format, în decursul folosirii, o centură de cenușă lată de 0,50 m. La demontare, s-a constatat că a fost construită direct pe nisip ...⁴.

Ulterior, *vatra* a fost mutată în colțul opus intrării (la monocelulară) sau în colțul format de peretele din spate și cel median (la casa cu două încăperi: tindă și cameră), amplasare impusă de cuplarea ei cu soba oarbă cu care comunică.

---

² Gheorghe Iordache, *Tipuri de așezare, gospodărie și locuință pe Valea Sașei (județul Vâlcea)*, în: „Historica”, vol. III, Cd. 149, p. 249.

³ Marin Nica, *Date noi cu privire la cronologia și periodizarea grupului cultural Gârla Mare, pe baza descoperirilor din așezarea și necropola de la Ghidici, punctul „Balta Tarova”*, în: „Relations thraco-illyrico – helléniques” – actes du XIVe symposium national de thracologie (à participation internationale). Băile Herculane (14–19 septembrie 1992), București, 1994, pp. 179–181; Marin Nica, Simona Lazăr, *Locuințe hallstattiene descoperite în așezările de la Ghidici, punctele „Balta Tarovei” I și II (județul Dolj)*, în: „Cercetări arheologice în aria nord-tracă”, București, 1997, pp. 87–112.

⁴ Marin Nica, Simona Lazăr, *op. cit.*, p. 88.

Simbol al permanenței, vatra de foc a constituit centrul de unitate al vieții familiale. În jurul ei gravita întreaga viață cotidiană, se adunau oamenii pentru a-și depăna amintirile, deseori reprezentând și spațiu pentru dormit.

Ca loc destinat producerii și întreținerii focului, vatra a deținut, în societățile tradiționale, și un rol sacru. Ea a fost percepută ca simbol sau chiar ca stâlp al statorniciei, un altar domestic, un punct de convergență a spațiului intern cu cel aferent locuinței. Hornul, coșul de deasupra vetrei, reprezenta, în mentalitatea arhaică, un loc de comunicare între spațiul intern și extern al casei, un fel de „fereastră spre cer” pe unde pătrundeau forțele benefice sau malefice existente în jurul casei. După cum o descrie Marcela Bratiloveanu Popilian, vatra este

loc ce concentrează o suită de activități casnico-gospodărești, dar și cel mai propice demersurilor menite să asigure continuitatea spiței de neam, confortul material și spiritual al nucleului familial, armonizarea relațiilor în cadrul mai larg al comunității, captarea binevoienței strămoșilor, împlinirea în sfera materială, îndeobște prosperitatea în toate palierele existenței”⁵.

Aceeași autoare menționează existența în Dolj a vetrelor portative (*cirimne*) de formă rotundă și puțin adâncite⁶. Vetre portative au existat din preistorie, ele fiind găsite de arheologi în tumulii de la Vârtop și Ghidici, jud. Dolj⁷.

Asupra tipologiei etnografice a vetrei de foc s-au realizat numeroase studii, existând tot atâtea clasificări. Menționăm, dintre acestea, tipologia realizată de Tancred Bănățeanu, care distinge trei tipuri: 1. vatra liberă cu băbură (răspândită în sud-vestul Transilvaniei și în sudul Carpaților Meridionali); 2. vatra liberă cu camniță sau căloniu (întâlnită în cea mai mare parte a Transilvaniei); 3. vatra cu camniță și cuptor (în Moldova și nordul Transilvaniei)⁸.

Pe de altă parte, Georgeta Stoica distinge cinci tipuri: 1. vatra liberă cu horn, „coș” suspendat (întâlnită în Țara Hațegului, Banat, Oltenia, Muntenia); 2. vatra cu postament înalt, denumit în majoritatea cazurilor, pomnol, și coș dreptunghiular, din nuiele împletite, deasupra (Țara Hațegului, Munții Apuseni); 3. cuptorul cu vatră în față (Moldova și nordul Transilvaniei); 4. sobele din cărămidă (zona subcarpatică); 5. soba cu plită (în toate regiunile țării)⁹.

Mai multe tipuri stabilește Paul Petrescu: 1. vatra liberă (în Oltenia); 2. vatra cu băbură (Crișana); 3. vatra liberă cu coș piramidal (Banat); 4. vatra liberă cu

⁵ Marcela Bratiloveanu Popilian, *Valori ale vetrei și pragului regăsite în practica populară din spațiul carpato-danubian*, în: „Ethnos. Revistă științifică de etnografie, folclor, artă populară”, nr. 5, București, 2004 (extras).

⁶ Idem, *Cirimna, o vatră portativă*, în: „Revista muzeelor”, nr. 6, 1968.

⁷ Simona Lazăr, *Cultura Vârtop în Oltenia*, Craiova, Editura Fundația Scrisul Românesc, 2005, p. 39, 57, 113.

⁸ Tancred Bănățeanu, *Types d'atre dans les villages roumains d'une des regions marecageuses du Danube*, în: „Ethnographica”, II, Museum v Brne, Brno, 1960, pp. 82–101.

⁹ Georgeta Stoica, *Arhitectura interiorului locuinței țărănești*, Muzeul din Râmnicu Vâlcea, 1974, pp. 19–22.

căloniu (Munții Apuseni); 5. vatra liberă cu soba oarbă în odaia de locuit (Munetnia, Dobrogea); 6. vatra liberă amplasată într-o nișă (Crișana)¹⁰.

Mărturiile etnografice de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea atestă pentru Câmpia Olteniei existența vetrei libere, întâlnită mai ales în locuințele temporare, precum și forme complexe ale acesteia, combinate cu alte elemente ale sistemului de încălzire și de preparare a hranei: vatra liberă cu horn („coș”) suspendat, vatra liberă cu soba oarbă în camera de locuit, soba cu plită, soba cu plită și cuptor de bucătărie.

În locuințele vechi din sudul Olteniei, vatra liberă era așezată la nivelul solului, fiind construită din materiale diverse. În cele mai multe cazuri, materialul de bază a fost cărămida arsă. În unele locuințe din Gârla Mare au existat vetre construite din pământ nears, iar la Gogoșu, vetre din piatră cu pământ¹¹. Deasupra vetrei se înalță hornul, un coș piramidal de nuiete sau scânduri, care duce fumul peste acoperiș. Vatra este prevăzută cu o poliță, de multe ori, traforată¹². Focul se face în „unghieț”, pe fundul gropii, sub coșul piramidal. În apropierea vetrei se aflau diferite piese cu funcție utilitară: *vătraiul*, sub forma unei lopățele de fier cu care se potrivea jarul, *pirostriile*, pe care se așezau ceaunele pentru prepararea mâncării, *cleștele*, folosit pentru a se lua tăciunii sau jarul etc.

Vatra liberă cu horn suspendat, prin a cărei îmbunătățire continuă s-a ajuns la diverse alte sisteme de preparare a hranei și încălzire a locuinței, este unul dintre cele mai arhaice sisteme de încălzit întâlnit pe teritoriul României, construit în tindă (în Oltenia, Banat, Muntenia) sau în camera de locuit (Țara Hațegului și Pădureni). Georgeta Stoica o consideră un element de cultură mediteraneană, pătruns în țara noastră prin intermediul grec și roman¹³. În sprijinul acestei afirmații, cercetătoarea aduce ca argument largă arie de răspândire a vetrei cu coș suspendat la aromânii din Balcani, în Bulgaria, Iugoslavia, Albania etc.¹⁴.

Un element foarte vechi, conservat în țara noastră, care face legătura cu ținuturile mediteraneene, este vatra din piatră, de formă semicirculară, cu coș piramidal așezat deasupra, întâlnită la casele din Mehedinți¹⁵. În cadrul încăperii, ocupă aceeași poziție, și anume în colțul format de peretele din spatele casei și cel care desparte încăperea cu vatra de camera de locuit. Cei doi pereți, în dreptul vetrei, sunt acoperiți cu piatră sau cărămidă.

¹⁰ Paul Petrescu, *Zur Forschung der Rumanischen Bauerlichen Wohnkultur*, în: „Revue Roumaine d'Historie de l'Art”, 1969, pp. 146–148.

¹¹ Ion Ghinoiu (coord.), *Atlasul etnografic al României*. vol. I *Habitatul*, București, Ed. Academiei Române, 2003, p. 231.

¹² Ștefan Enache, Teodor Pleșa, *Zona etnografică Dolj*, București, Ed. Sport-Turism, 1982, p. 82.

¹³ Georgeta Stoica, *Arhitectura interiorului ...*, p. 20; Idem, *Organizarea interiorului*, în „Arta populară românească”, București, Ed. Meridiane, 1981, p. 34.

¹⁴ Georgeta Stoica, *Arhitectura interiorului ...*, p. 20; Idem, *Sistemes de chauffage del'habitation paysanne chez des Roumains*, în: „Etudes d'ethnographie et de folklore Au VIII-e Congres international de sciences antropologiques et ethnologiques”, București, 1964, pp. 104–106.

¹⁵ Georgeta Stoica, *Arhitectura interiorului ...*, p. 42.

În același colț cu vatra se află *cuptorul*, un alt element arhaic, construit din pământ cu piatră, cărămidă arsă sau cărămidă nearsă. Cu aceeași funcție este și *țestul*, pentru coacerea pâinii, a turtei și a mălaiului. Acesta se sprijină oblic la foc cu „lanțurile coșului” și, din cauza greutateii mari (50–60 kg), se mănuieste numai cu ajutorul „fierului țăstului” care este, de fapt, o vergea de fier¹⁶.

De forma unui capac rotund, țestul este confecționat din pământ, de către femei. Timpul confecționării lui variază de la o localitate la alta: la Ropotinul țestelor, în marțea a treia după Paști (Cetate, Bistreț, Segarcea), în iunie și iulie (Galicea Mare) sau duminică¹⁷. Pentru realizarea lui, femeile, adunate mai multe, pe părți de sat sau pe neamuri, amestecau pământ (lut) cu pământ luat de la o fântână sau de la rădăcina unui măr dulce, călți tocați sau paie și baligă de cal sau de vacă. Amestecul era călcat cu picioarele și modelat sub forma unor clopote mai bombate, după care erau puse la soare, pe mușuroaie. Odată uscate, țestele erau lipite cu lut fin pentru a rezista la temperaturi înalte. Țestul era așezat direct pe vatra încinsă, peste alimente sau peste pâinea pusă la copt.

De vatră și țest sunt legate o serie de obiceiuri și credințe. Spre exemplu, la Plenița, în Evul Mediu, în timpul epidemiilor de ciumă, locuitorii făceau la marginea satului câte nouă vetre pe care le ungeau cu miere, pentru a opri, în acest mod, ciuma¹⁸. Țestul, la rândul lui, era considerat sfânt, sub el fiind coaptă, îndeosebi, pâinea sacră, folosită în diverse ritualuri (turta ursitorilor, colacii de pomană etc.). Tradiția spune că țestul spart nu se arunca la gunoi pentru că riscă să-i apară bube pe corp celui care îl arunca.

În zonele de câmpie, unde se foloseau ca și combustibil paiele sau alte resturi vegetale producătoare de mult fum și cu o slabă degajare de căldură, vetrele au fost de timpuriu scoase din locuință, menținându-se în interiorul acesteia doar cuptorul de copt pâine. De fapt, vatra liberă dispărea treptat, într-o primă etapă fiind mutată în curte, la bucătăria de vară, pentru ca în final, să fie înlocuită cu alte sisteme de preparare a hranei și încălzit (sobe cu plită). Odată cu eliminarea vetrei, apar sobele cu gura de alimentare în interior, sporind, astfel, confortul locuinței.

Mobilierul încăperii cu vatră este format din dulapuri pentru vase sau alimente, o masă rotundă, joasă, cu trei picioare și scăunele mici, de formă rotundă sau dreptunghiulară. La casele din pământ bătut din satele de pe Valea Dunării, dulapurile erau încastrate în zid, odată cu locuința¹⁹.

Lavița pentru gălețile cu apă sau alte vase necesare preparării hranei, completează mobilierul încăperii. Aceasta este construită din scânduri, sprijinite pe țărnuși înfipti în pământ și așezată lângă unul dintre cei trei pereți, de cele mai multe ori, în colțul de după ușă.

¹⁶ Tache Papahagi, *Images d'ethnographie roumaine, Tome troisieme*, București, MCMXXXIV, p. 16.

¹⁷ Ion Ghinoiu (coord.), *Atlasul etnografic ...*, p. 237; Idem, *Comoara satelor. Calendar popular*, București, Ed. Academiei Române, 2005, p. 105.

¹⁸ Ștefan Enache, Teodor Pleșa, *op. cit.*, p. 83.

¹⁹ *Ibidem*, p. 82.

În același timp, de jur împrejurul vetrei sau în lungul pereților, fie în cuie de lemn bătute în perete, fie pe patul de scânduri sau pe lavițe, sunt înșirate obiecte de uz gospodăresc: vase din aramă pentru gătit (tigăi, tăvi, căldări), străchini, cauce din lemn și din aramă, linguri de lemn, căpisteri pentru frământatul pâinii etc.

Camerele de locuit și camerele pentru oaspeți conțin un mobilier potrivit funcției lor. Spațiul încăperii este valorificat la maximum. Piese de mobilier sunt aranjate pe margini, de-a lungul pereților, mijlocul încăperilor rămânând liber.

Cu privire la structurarea spațială a interiorului *camerei de locuit*, putem spune că factorul decisiv îl constituie locul și poziția instalației pentru încălzit. Această camera este încălzită cu o *sobă oarbă*, așezată lângă peretele median, având gura de alimentare în vatră. De formă pătrată sau dreptunghiulară, soba este confecționată din cărămidă, chirpici sau nuiele împletite și lipite cu lut.

Acest sistem de încălzit, caracteristic regiunilor de câmpie, este întâlnit numai în sudul și vestul țării (Oltenia, Muntenia, Banat) și în Dobrogea. Ea nu este un împrumut din lumea germanică, așa cum susțin unii cercetători²⁰, ci originea ei poate fi găsită în îmbunătățirea sistemului arhaic de încălzit²¹. În Mehedinți, ca element specific, consemnăm încastrarea în pereții sobei a unor oale de pământ, cu utilitate diversă, dar, în primul rând, pentru mărirea suprafeței de iradiere a căldurii.

În colțul opus intrării, lângă cel cu soba oarbă, este așezat un pat lung, cât camera sau, în cazul în care familia este mai numeroasă, două paturi. Patul este dintre cele mai vechi obiecte de mobilier, deoarece amenajarea unui culcuș cât mai odihnitor constituia o cerință primordială²². Ca piesă de mobilier cu formă specială apare, la locuința țărănească, abia în secolul al XIX-lea. Remarcând lipsa paturilor în această parte a țării, la începutul secolului al XVIII-lea, Heinrich Weismantel ne spune că „nu au nici paturi, și este rar să vezi ceva perne; ei dorm pe pământul gol sau pe vatră, pe scânduri sau pe rogojini, cu țoală proastă așternută deasupra, și cu una ca aceasta se și învelesc. Pe dedesupt nu pun fân sau paie, deși își frâng oasele în acest chip ...”²³.

De cele mai multe ori, forma patului amintește de lavița tradițională. Aceeași asemănare o întâlnim și în locuințele boierești, unde, divanul, mobila cea mai importantă de aici, era, după cum spune L. Șăineanu, „un pat de scânduri înfundate, largi și puțin ridicate, care nu lipseau din nicio cameră și ținea loc de pat, canapea, fotoliu, scaune – toate pe atunci necunoscute”²⁴.

²⁰ Romulus Vuia, *Le village de Transylvanie et du Banat*, în: Académie Roumaine, *Connaissance de la terre et de la pensée roumaines*, II, La Transylvanie, Bucarest, 1938, p. 772.

²¹ Georgeta Stoica, *Arhitectura interiorului ...*, p. 20; Ștefana Gheorghieva Stoicova, *Ognisceto v Balgarskija bit*, Sofia, 1956, p. 218.

²² Valer Butură, *Etnografia poporului român*, Cluj Napoca, Ed. Dacia, 1978, p. 110; Florin Valeriu Mureșan, *Satul românesc din nord-vestul Transilvaniei la mijlocul secolului al XVIII-lea*, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, 2005, p. 250.

²³ *Călători străini despre Țările Române*, vol. VIII, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 352.

²⁴ Lazăr Șăineanu, *Înfluența orientală asupra limbei și culturii române*, în: „Convorbiri literare”, Anul XXXIV, București, 1900, p. 770.

Cele două paturi din camera de locuit sunt așezate în unghi, unul de-a lungul peretelui opus intrării, altul lângă peretele din spate, în continuarea sobei. La capătul unuia dintre paturi este așezată lada de zestre, peste care este pus teancul de țesături în surplus sau din zestrea de nuntă. În ladă sunt păstrate hainele cu care membrii familiei se îmbracă în zile de sărbătoare. Paturile sunt simple, confecționate din patru pari bătuți în pământ, ale căror capete sunt prinse două câte două cu șipci, peste care se așează, paralel cu peretele, blane²⁵. O altă variantă de pat este acela cu scândurile așezate în lățimea și nu în lungimea lui.

În satele de pe malul Dunării, expresie a legăturilor cu regiunea din sudul fluviului, apare patul din pământ bătut, cu o înălțime de până la 40 cm și o lățime suficient de mare, care să permită oamenilor să doarmă de-a curmezișul.

La toate locuințele, colțul cu patul este frumos „îmbrăcat”. În cazul bordeielor, unde pereții nu puteau fi folosiți ca spațiu pentru etalarea țesăturilor decorative, patul și lada de zestre rămâneau principalul loc de așezare a lor. În zilele de lucru, patul era acoperit doar cu o rogojină sau un țol, iar în zilele de sărbătoare, cu velințe, scoarțe sau chilimuri frumos colorate. Scoarțele din lână, cu motive decorative bogate și un colorit cald, erau așezate pe lada de zestre, alături de căpătâie.

La locuința la suprafața solului, pereții ce înconjurau patul erau acoperiți cu țesături în compoziții decorative de o rară măiestrie și cu o cromatică vie. De cele mai multe ori, acestea erau dispuse până la plafon. Tot pe pereți, erau așezate ștergare din bumbac sau borangic, însă nu în număr foarte mare. Anton Maria del Chiaro, călătorind în Muntenia, constată că: „tapiserii de perete sau alte podoabe nu se obișnuiesc în Muntenia decât doar vreo icoană atârnată foarte sus, pe o bucată de damasc sau de brocart ...”²⁶.

Atât la bordeie, cât și la locuința la suprafață, pe peretele opus intrării sau deasupra patului, sunt așezate polițe, care nu sunt altceva decât niște scânduri fixate prin cuie de lemn direct lângă perete. Ele au marginea din față bogat decorată cu traforuri și creștături.

Masa, scaunele, cuierul din lemn sau din metal, icoana, cu o candelă, și oglinda, așezate pe pereți și încadrate de câte un ștergar, completează mobilierul specific acestei încăperi.

În evoluția interiorului și a categoriilor de țesături, un moment deosebit este apariția celei de-a treia încăperi, numită „odaia bună”. Aici, paturile nu mai sunt dispuse în unghi, ci paralel, de-a lungul pereților longitudinali. Între ele, lângă fereastră, este așezată masa.

Această încăpere este destinată oaspeților. Paturile sunt acoperite cu scoarțe tot timpul anului, iar, de-a lungul pereților, pe ele sunt așezate căpătâiele și țesăturile. Mobilierul de aici mai include lada de zestre, incizată sau pictată, și scaune. Tot aici este și polița traforată pe care sunt așezate diferite vase de ceramică.

²⁵ Gheorghe Iordache, *op. cit.*, p. 246.

²⁶ *Călători străini despre Țările Române*, vol. VIII, ..., p. 377.

Maramele, ștergarele, perdelele din borangic, așternuturile, chilimurile, velințele, covoarele și căpătâiele, frumos lucrate și decorate cu imagini stilizate de oameni și animale, cu motive de păsări și flori sau cu motive geometrice, constituie obiectele principale în împodobirea interiorului. Astfel, se poate spune că interiorul casei constituie oglinda hărniciei și măiestriei artistice a femeilor.

Dezvoltarea planurilor a determinat și schimbarea modului de organizare a interiorului casei. S-au amenajat camere cu destinații speciale, s-a renunțat, treptat, la normele fixe de organizare și a sporit întrebuințarea produselor cu valoare decorativă.

În prezent, în satele Câmpiei Olteniei, interiorul locuințelor tinde a fi asemănător cu cel din mediul urban, reflectând o mentalitate vădit schimbată. Piese tradiționale de mobilier tind a fi înlocuite cu mobilă produsă în fabrică, tendință simțită, de altfel, încă din secolul al XIX-lea la pătura înstărită. Biblioteca, dulapul și piesele de uz casnic (aragaz, mașină de spălat, frigider, televizor) au devenit piese obișnuite ale interiorului țărănesc.

Elementul tradițional nu mai este păstrat decât în cazuri foarte rare și nu în forma lui originală. În satele oltene se menține, încă, obiceiul de a acoperi pereții cu scoarțe sau covoare, chiar și în încăperile în care piesele de mobilier sunt moderne, specifice urbanului. Noul este manifestat, în acest caz, în motivele, coloritul și compoziția ornamentală a acestor covoare.

